

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VI. Vtrùm Deus amet creaturas poßibiles.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

gna ratio-
nis in voli-
tionibus di-
vinis.

tium, Deumque, non re magis, quam ratione, unico actu omnia velle asserentium, sicque prioritatem nullam aut posterioritatem in voluntatis ejus operationibus reperiri affirmant. Ita Ockam in 1. dist. 9. quest. 3. Gabriel in 3. d. 2. quest. unica, a. 3. dub. 3.

III.
In decretis,
& volitionibus divi-
nis datur or-
do prioris &
posterioris.

Communis tamen & vera sententia Theologorum asserit, inter volitiones, & decreta Dei, varia signa & instantia rationis inveniri, actusque alios, aliis priores, aliis posteriores cum fundamento concipi à nobis posse: ita Valentia 1. part. q. 19. p. 5. Suarez hic l. 3. c. 7. & 3. part. Tom. 1. disp. 41. sect. 4. Tannerus 1. part. d. 2. quest. 10. dub. 5. P. Arriaga hic, disp. 24. sect. 9. & alii passim.

IV.
Santi Patres
ordinem prio-
ris & poste-
rioris in di-
vinis volitionibus ag-
noscent.

Hæc etiam aperta videtur mens sanctorum Patrum; S. Augustini in primis, qui inter prævisionem meritum in hominibus, & electionem ad gloriam, subordinationem statuit, & consequenter ordinem prioris & posterioris in actibus divinæ voluntatis admittit; electio enim ad gloriam juxta S. Augustinum supponit prævisionem meritum, prævisio autem supponit voluntatem homines creandi, cum supponat eorum existentiam, nam supponit opera, quæ necessariò præsupponunt hominum existentiam, & hæc creationem. Idem docent passim alii Patres, S. Chrysostomus, S. Ambrosius, S. Prosper, & alii, qui similem subordinationem inter gloriam & opera bona, sicque inter divinas volitiones, quæ ad illa præsupponuntur, constituunt.

V.
S. Thomas
similem in
divinis de-
cretis ordi-
nem admis-
sit.

Hæc insuper est sententia Doctoris Angelici, ut, variis ejus adductis testimoniis, ostendit Tannerus citatus. Et sanè nihil apud sanctum Doctorem frequentius, quam unum voluntatis actum in Deo alium præcedere. Sic 3. part. q. 1. a. 3. docet, si Adamus non peccasset, Verbum non fuisse carnem assumpturum; quo clarè constare videtur, voluntatem creandi Adamum, imò & voluntatem peccati illius permissivam, decretum de Christi Incarnatione antecessisse. Sic primâ parte, qu. 23. art. 5. ordinem similiter prioris ac posterioris statuit inter electionem ac meritum prævisionem, & consequenter voluntatem homines creandi, & gratiam iis ad benè operandum conferendi. Sexcenta alia ex S. Thoma proferri possent, sed hæc sufficiunt ad ostendendum, cum hujuscemodi ordinem in actibus divinæ voluntatis admisisse.

VI.
Ab unâ re
voluntâ me-
vetur fra-
guitur Deus
ad volendam
aliam.

Ratio denique conclusionis est: nam, ut Sect. præcedente, præcipue num. 4. & 6. ostendi, Deus ab unâ re creatâ positâ & prævisâ movetur sæpe ad volendam aliam, ut, à piorum hominum precibus ad multa vel iis, vel aliis beneficia concedenda: ergo voluntas ad preces illas concurrendi, hominesque ad eas fundendas excitandi, multò magis voluntas creandi hos homines, voluntatem beneficia harum precum intuitu conferendi antecedit. Idem est de peccatis, & finali impenitentia prævisis, ad voluntatem reprobandi, & pœnas æternas infligendi.

VII.
Non potest
Deus unico
indivisibili
actu velle
præmium
propter me-
rita, sed hæc
debet esse
ad decretum
præmiis præ-
visis: quod
à fortiori
dicendum
de pœnâ.

Nec satisfacit quod respondent aliqui, nempe, nil opus hîc esse pluribus actibus, etiam ratione distinctis, sed Deum, cum ab æterno viderit quid conditionatè in omni rerum peristatî esset futurum, unico simplicissimo actu, & re, & ratione omnia decrevisse. Nullus ergo hic, inquam, ordo prioris & posterioris in actibus, cum nulla inter eos, ne quidem ratione, sit distinctio. Hoc, inquam, non satisfacit: primò enim in reprobatione, & inflictione pœnæ, locum non habet hæc responsio: hoc enim fieri nequit nisi ob peccata actu prævisa, sicque voluntas puniendi, uno saltem signo sequi-

tur peccati permissionem, & prævisionem, & hæc voluntatem creandi hominem, qui peccatum committit; ergo hîc admitti necessariò debet ratione nostrâ pluralitas, & prioritas ac posterioritas actuum divinæ voluntatis. Imò nec in voluntate dandi gloriam ob merita subsistit hæc doctrina; opera enim bona possibilia tantùm, aut etiam conditionatè futura, non sufficiunt ad movendum Deum per modum meriti, seu ut intuitu eorum det præmium; ut in materiâ de prædestinatione latius dicetur.

VIII.
In quo prio-
ritas hæc &
posterioritas
volitionum
divinarum
consistat.

Quandocumque ergo per actus ratione nostrâ distinctos Deus vult unum propter aliud, volitio illius propter quod rem illam vult, est prior volitione alterius: sicut si Divini Verbi Incarnationem voluit Deus propter hominum salutem, et si Incarnatio sit prior dignitate, salus tamen est prior causalitate, unde & volitio salutis hominum, est ratione nostrâ prior volitione Incarnationis.

IX.
Prioritas &
posterioritas
horum actuum
non pendet
semper à
subordina-
tione oby-
ectorum.

Hinc demum constat, prioritatem vel posterioritatem actu divinæ voluntatis non esse defumendam semper à naturali subordinatione obiectorum in quæ tendunt; Incarnatio siquidem nullam ex naturâ suâ habet ad salutem hominum subordinationem, unde & illam velle posset Deus independentè ab hominum salute, & hanc similiter independentè ab Incarnatione, & utramque disparatè. Quòd ergo volitio unius objecti sit prior vel posterior volitione alterius, pendet ut plurimum à solâ Dei libertate, qui pro libitu unum velle potest propter aliud, Petrum scilicet propter Paulum, & è contrâ; vel etiam, si velit, utrumque concomitanter. Quo pacto autem hi tres actus differant, dicitur cum de actu libero Dei.

SECTIO SEXTA.

Verùm Deus amet creaturas
possibiles.

DUPLEX, ut supra disp. 22. sect. 4. & 5. videmus, est in Deo scientia rerum possibilium ratione distincta; una per quam eas in seipsis, altera qua easdem in suâ Omnipotentia cognoscit. De creaturis possibilibus ut per hanc secundam scientiam repræsentantur, prout scilicet sunt terminus divinæ Omnipotentia, non videtur dubium; quin amor Dei, saltem indirectè, ad illas terminetur: Deus quippe amando suam Omnipotentiam, amat pariter ea quæ ad illius constitutionem sunt necessaria. Præsens ergo controversia procedit de creaturis possibilibus, prout per primam scientiam, seu in seipsis à Deo cognoscuntur, idque purè secundum earum possibilitatem: certum enim est, Deum aliquas ex iis in ordine ad existentiam, vel absolutam vel conditionatam, amare.

I.
Duplici in
Deo possibi-
lium cognos-
cendi modus.

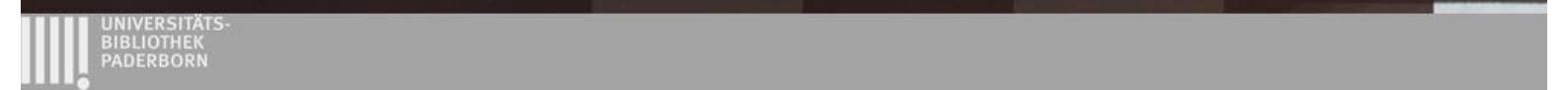
Declaratur
præsens con-
troversia.

Prima sententia affirmat, Deum erga creaturas purè in suâ possibilitate nullum omnino habere affectum. Hæc videtur communis Thomistarum opinio. Citatur etiam pro eadem Alensis 1. parte qu. 34. memb. 3. S. Bonaventura in 1. d. 45. a. 1. q. 2. Hanc etiam sententiam nonnulli ascribunt Suario; ejus tamen mens hac in parte non est ita clara, quin possit pro contrario citari.

II.
Prima sen-
tentia negat
Deum ama-
re purè possi-
biles.

Secunda itaque & multò communior sententia asserit, Deum affectu complacentia ferri in res purè possibles. ita Scotus in 3. d. 32. quest. unica, Vafquez hic, disp. 79. cap. 2. Erice primâ part. disp. 18. cap. 1. Arrubal hic, disp. 53. cap. 3. Tannerus 1. p. disp. 2. quest. 10. dub. 1. num. 6. & dub. 4. num. 5.

III.
Secunda &
probabilior
sententia ait,
Deum ama-
re res possi-
biles.

Alarcon hic, disp. 3. cap. 3. P. Arriaga hic, disp. 2. 4. sect. 5. quam etiam sententiam ut probabiliorem cenfeo amplectendam.

IV. *Ostenditur, non repugnare Deo amore creaturarum pure possibilium.*

Ratio est primò, nam ex parte objecti est sufficiens bonitas ad terminandum actum amoris; & ex parte Dei amor ejusmodi nullam arguit imperfectionem, ergo. Secunda pars probatur, quia nec ex parte objecti pure possibilis, Angeli exempli gratià, leonis, aut hominis, est aliquid mali, nec etiam ex parte modi tendendi apparet quidquam Deo indignum; ergo nulla sequitur in Deo imperfectio ex eo quòd affectu aliquo feratur ad pure possibilium.

V. *In rebus possibilibus est bonitas sufficiens ad terminandum amorem.*

Prima itaque pars antecedentis probatur primò: non enim bonum tantum simpliciter, seu actu existens, sed etiam secundum quid, terminare potest amorem; nos quippe res in eo statu amare possumus, seu prout abstrahunt ab omni existentia: imò in hoc consistit amor strictus, ergo & Deus amare illas poterit. Omne ergo bonum, siue sit bonum simpliciter, siue tantum secundum quid, est objectum voluntatis, & consequenter hæc, ubicunque objectum suum invenit, prodire poterit in actum, & erga illud affici.

VI. *Uterius ostenditur rationem aliam quam boni in rebus possibilibus reperiri.*

Secundò probatur: de omni namque bono utili, seu conveniente, eo modo quo est utile & conveniens, gaudere quis potest, ubi non est peculiaris ratio in contrarium, sed res possibile quòd possibile, sunt aliquo modo, saltem per modum conditionis, Deo utiles; primò, quia, ut supra diximus, nisi creaturæ essent possibile, Deus non haberet omnipotentiam. Deinde, in omni sententia sunt saltem per modum conditionis utiles ut Deus aliquid ad extra possit producere; res siquidem possibile ad hunc effectum aliquà ratione conducunt, qua non conducunt impossibile: ergo sub hac ratione possunt à Deo amari, & Deus in iis complacere, seu gaudere.

VII. *Non in omnibus rebus possibilibus complacentiam habet Deus.*

Dixi, ubi non est specialis ratio in contrarium; in peccato quippe possibile, peccatum cum sit, peculiaris cernitur ratio cur in eo Deus non complacere. Erice tamen citatus num. 9. & alii Deum aiunt amare peccatum possibile, merè ut connotat omnipotentiam divinam, tanquam terminus illius; ut enim præcisè esse potest ab omnipotentia, non est malum, sed tantum ut aptum est procedere à facultate creatà: sicut enim actualis concursus ad peccatum est malus tantummodo ut procedit à voluntate creatà, ut sic enim est difformis rectæ rationi; non ut procedit à Deo, sic namque est secundum rectam rationem, est enim conforme rectæ rationi ut Deus servet indemnem libertatem creaturæ, camque compleat: hoc enim faciendo, exercet perfectissimè munus causæ primæ in quo nihil malum aut rationi difforme: sicut, inquam, actualis ad actum peccaminosum concursus non est malus ut procedit à Deo, ita nec malus erit idem concursus possibilis.

Quorundam circa peccatum possibile discursum.

VIII. *Quo sensu complacet Deus in creaturis possibilibus.*

Dices: amare est velle bonum, Deus autem non vult bonum creaturis pure possibilibus, nam velle iis bonum est velle illas existere, quod tamen non vult; sic enim non manerent intra limites pure possibilium. Respondeo, hoc ad summum probare, Deum non amare creaturas possibile amore benevolentis propriè sumptæ, quæ sortè vel includit vel insert beneficentiam: habet nihilominus affectum quendam erga eas, per quem complacet in earum prædicatis essentialibus, quòd scilicet ejusmodi sint, quæ non repugnent poni à parte rei; quam complacentiam non habet, nec habere potest de impossibilibus.

Dices secundò: S. Thomam hic, quæst. 19. a. 6. ad 2. asserere Deum non velle omne bonum, sed illud solum quod existit in rebus creatis; hujusmodi autem non sunt pure possibilium. Contra: nam S. Thomas hic, quæst. 20. art. 1. ait, amorem esse de bono siue habito, siue non habito; id est, de bono abstracto ab existentia, & non existentia: ergo censet ferri posse actum amoris in rem mere possibilem. Respondeo itaque S. Thomam ibi solum loqui de voluntate efficaci; quærit enim utrum voluntas Dei semper impleatur: unde cum dicit Deum non velle omne bonum, intelligit ita ut velit efficaciter illud producere: hoc enim sufficiebat illius intento.

IX. *Non negat S. Thomas Deum amare creaturas pure possibile.*

SECTIO SEPTIMA.

An hæc Dei in rebus possibilibus complacentia, necessaria sit, an libera.

PROBABILIIUS mihi videtur, complacentiam illam esse necessariam. Omisiss aliis probationibus, ratio videtur, quòd Deus necessariò amet se, ac suam omnipotentiam, & consequenter ea quæcumque Omnipotentia essentialiter connectuntur: quod addo propter peccatum, quod licet aversetur Deus in quantum est quid contra rationem, & præcepta Dei; ut tamen præcisè est terminus Omnipotentia Divinæ, multi putant posse Deum de illius possibilitate complacere: quod minus difficile est, si malitia peccati consistat in privativo.

I. *Hic Dei amor respicit creaturas pure possibile, est necessarius.*

Hæc quidem ratio probat, complacentiam quam Deus habet de creaturis possibilibus, ut relucet in Omnipotentia Divinæ, & ut sunt terminus illius, esse necessariam; ut verò ad eandem terminatur in seipsis, multi putant hanc complacentiam esse liberam, nec in iis quidquam reperiri, quod ad illas, etiam affectu simplicis complacentia profectendas, divinam voluntatem rapiat.

II. *Sine complacentia de rebus possibilibus in seipsis necessaria.*

Mihi tamen dici posse videtur, hanc complacentiam Dei in creaturis possibilibus esse necessariam: ita P. Granado hic, tract. 3. num. 5. P. Herice hic, tract. 2. disp. 18. cap. 1. num. 8. & P. Arriaga hic, disp. 2. 4. sect. 6. num. 44. Ratio est: tum quia nihil contra hanc necessitatem afferri potest, quod magnopere urgeat, ut ex argumentorum solutione mox constabit: tum quia, ut rectè ibidem observat P. Arriaga, nullam arguit in Deo imperfectionem hujusmodi complacentia; nullum enim tollit Dei in creaturas dominium, cum ex vi hujus complacentia non magis teneatur eas producere, quam non producere, est quippe simplex & inefficax tantum complacentia, sicutque merè in prædicatis earum possibilibus: ergo non est cur Deo denegetur, maxime cum in hoc actu vitetur difficultas actus liberi, quæ, quantum possumus, est declinanda.

III. *Hæc Dei complacentia est necessaria.*

Probant alii secundò: in Deo enim, inquit, dari nequit pura omisio; ergo aliquem voluntatis actum circa creaturas possibile habere debet: sed non potest habere displicentiam, cum creaturæ in illo statu sint bonæ; ergo debet de iis habere complacentiam. Hæc tamen ratio parum videtur efficaci; quamvis namque concederetur non posse in Deo esse puram omisio, posset nihilominus nec amorem, nec displicentiam circa creaturas possibile habere, sed versari circa eas positive, non pure omittere, dicendo nimirum, Nolo de creaturis possibilibus complacere.

IV. *Alia inefficax ratio est Dei complacentia de rebus possibilibus sit, necessaria.*

Obijciunt